

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет адвокатури та антикорупційної діяльності
Кафедра організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ

**МАТЕРІАЛИ
XV Міжнародної
науково-практичної конференції**

*14 листопада 2025 року,
м. Одеса*

Одеса
«Юридична література»
2025

УДК 347.965(477)(063)
А288

Редакційна колегія:

Н. М. Бакаянова (голова), завідувачка кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури;
С. К. Костенко, професор;
І. О. Кісліцина, доцент;
М. О. Кравченко, доцент;
О. Г. Свіда, доцент;
П. М. Синицин, доцент;
О. О. Храпенко, доцент;
Л. П. Нестерчук, старший викладач;
Р. Р. Щербатий, асистент

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 15 жовтня 2025 р.)

Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XV
А288 Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 листопада 2025 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), І. О. Кісліцина, М. О. Кравченко [та ін.]. — Одеса : Юридична література, 2025. — 664 с.
ISBN 978—966—419—456—0

У збірнику містяться матеріали доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє», яка відбулася 14 листопада 2025 р. у Національному університеті «Одеська юридична академія». Доповіді учасників присвячені актуальним питанням адвокатури і здійснення адвокатської діяльності в Україні, історії адвокатури, діяльності Національної асоціації адвокатів України, проблемам і перспективам розвитку адвокатського самоврядування, правилам адвокатської етики та юридичній відповідальності адвокатів, зарубіжному і міжнародному досвіду організації та діяльності адвокатури.

УДК 347.965(477)(063)

Відповідальність за зміст та достовірність поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники та рецензенти, які рекомендували ці матеріали до друку.

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2025
ISBN 978—966—419—456—0

2. Остапенко Л., Шандрук А. Особливості діяльності адвокатури в умовах воєнного стану. *Науковий журнал Львівської політехніки*. 2023. № 2 (38). С. 176–179.

Scientific advisor: Associate Professor of the Department of Organization of Judicial, Law Enforcement Bodies and Advocacy of the National University «Odesa Law Academy», Candidate of Law, Associate Professor **Kravchenko Maryna Oleksandrivna**

Рижук Е. В.

студентка 2-го курсу факультету
прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Національного університету «Одеська юридична академія»

ВИМОГИ ДО АДВОКАТА ТА ЙОГО ПОМІЧНИКА, ЇХНІ ПРОФЕСІЙНІ ТА СОЦІАЛЬНІ ПРАВА

Адвокатура в Україні відіграє ключову роль у забезпеченні захисту прав і законних інтересів громадян, юридичних осіб і держави. Вона є не лише професійною спільнотою, а й важливим елементом демократичного суспільства, що дотримується верховенства права і забезпечує доступ до правосуддя. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» чітко визначає, хто може здійснювати адвокатську діяльність, які повноваження та обов'язки має адвокат, а також встановлює межі його відповідальності. Основна мета закону — гарантувати, щоб адвокатська діяльність здійснювалася професійно, етично та у відповідності до національного і міжнародного права [1].

Адвокат має відповідати кваліфікаційним вимогам. Він повинен мати вищу юридичну освіту, успішно пройти кваліфікаційний іспит та прийняти присягу, яка символізує готовність діяти у межах закону та дотримуватися професійної етики [1]. Важливою складовою професійної компетентності є постійне підвищення рівня знань через участь у навчальних програмах, семінарах та конференціях, затверджених Радою адвокатів України, що дозволяє адвокату орієнтуватися у сучасних тенденціях правової практики, володіти новітніми методами правового захисту та забезпечувати клієнтам високоякісні послуги.

Правила адвокатської етики встановлюють стандарти поведінки, яких адвокат повинен дотримуватися в усіх сферах своєї діяльності [2]. Ці правила регламентують обов'язок адвоката діяти добросовісно, уникати конфлікту інтересів та забезпечувати повну конфіден-

ційність отриманої від клієнта інформації. Дотримання етичних норм є не лише юридичною вимогою, а й відповідальністю, адже репутація адвокатури напряму впливає також на довіру суспільства до правової системи. Порушення правил етики може призвести до дисциплінарної відповідальності, включаючи тимчасове відсторонення від діяльності або позбавлення права на заняття професією.

Професійна діяльність адвоката тісно пов'язана з роботою його помічника. Помічник адвоката виконує допоміжні, але надзвичайно важливі функції, які забезпечують ефективність адвокатської діяльності. Положення про помічника адвоката визначає його основні обов'язки: підготовку процесуальних документів, збір і аналіз інформації, підготовку проектів рішень, ведення обліку справ клієнтів та допомогу адвокату у проведенні консультацій [3]. Помічник повинен мати необхідну юридичну освіту, володіти навичками роботи з правовими джерелами та дотримуватися етичних стандартів, що є основою професійної сумлінності. Дотримання конфіденційності та високих стандартів поведінки помічником адвоката є критично важливим, оскільки від цього залежить ефективність роботи всього, наприклад, адвокатського бюро.

Важливим аспектом професійної діяльності адвоката є його соціальні права адвоката і соціальні права його помічника. Адвокат має право на доступ до необхідної інформації, на захист від незаконного втручання в його діяльність, а також на отримання матеріальної винагороди за виконану роботу. Закон та рішення Ради адвокатів України забезпечують адвокату право на професійне самоврядування, що включає участь у загальних зборах адвокатів, обрання до органів адвокатського самоврядування та можливість впливати на формування правил професійної діяльності [4].

Помічник адвоката також має соціальні права: він може брати участь у програмах підвищення кваліфікації, користуватися правовими базами та іншими ресурсами, необхідними для роботи, отримувати винагороду за виконану роботу, а також розраховувати на безпечні умови праці [5]. Наявність таких гарантій забезпечує належну мотивацію та дозволяє ефективно виконувати професійні обов'язки, що прямо впливає на якість правової допомоги, яку надає адвокат.

Сучасні виклики, такі як воєнний стан або надзвичайні ситуації, підкреслюють важливість професійних і соціальних прав адвокатів та їхніх помічників. Позиція Національної асоціації адвокатів України визначає конкретні заходи для захисту прав адвокатів, підтримки їх діяльності та забезпечення можливості виконувати професійні обов'язки навіть у кризових умовах [6]. Це включає гарантії безпеки, доступ до засобів зв'язку та правової інформації, а також адаптацію процедур для ефективної роботи.

Важливу роль у формуванні професійної поведінки адвокатів в Україні відіграють міжнародні стандарти. Основні принципи ООН щодо ролі юристів встановлюють високі етичні й професійні стандарти, які мають бути дотримані для забезпечення незалежності адвокатури та ефективного доступу до правосуддя [7]. Ці принципи допомагають формувати універсальні підходи до професійної діяльності, орієнтовані на захист прав людини, добросовісність і професійну відповідальність.

Таким чином, вимоги до адвоката та його помічника включають не лише високий рівень професійної підготовки та дотримання етичних норм, а й забезпечення соціальних прав, необхідних для ефективної діяльності. Законодавство та нормативні акти створюють комплексну систему правил, яка спрямована на захист клієнтів, підтримку високих стандартів адвокатської діяльності та формування довіри суспільства до правової системи України. У поєднанні із міжнародними принципами ці вимоги забезпечують професійну незалежність адвокатів та їхніх помічників, гарантують безпечні умови праці та дозволяють підтримувати високий рівень компетентності навіть у складних і кризових умовах.

Список використаної літератури

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17> (дата звернення: 25.10.2025).
2. Правила адвокатської етики: затв. Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 17.11.2012 р. (у ред. рішення Ради адвокатів України від 09.06.2017 р. № 233). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001891-17> (дата звернення: 25.10.2025).
3. Положення про помічника адвоката : рішення Ради адвокатів України від 25.09.2015 р. № 113 (із змінами). URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pologennya/2015-09-25-polozhennya-pomichnik-113.pdf> (дата звернення: 25.10.2025).
4. Про затвердження Порядку підвищення кваліфікації адвокатів України (нова редакція): рішення Ради адвокатів України від 13.12.2024 р. № 90. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2024-12-13-rau-90.pdf> (дата звернення: 25.10.2025).
5. Про затвердження Положення про організацію роботи помічників адвокатів: рішення Ради адвокатів України від 27.07.2023 р. № 185. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2023-07-27-rau-185.pdf> (дата звернення: 25.10.2025).
6. Позиція Національної асоціації адвокатів України щодо діяльності адвокатів під час воєнного стану. *Офіційний вебсайт НААУ*. URL: <https://unba.org.ua/news/8237-nau-pro-diyalnist-advokativ-v-umovah-voyennogo-stanu.html> (дата звернення: 25.10.2025).

7. Основні принципи ООН щодо ролі юристів : прийняті VIII Конгресом ООН із запобігання злочинності та поведження з правопорушниками, Гавана, 27 серпня — 7 вересня 1990 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_835 (дата звернення: 25.10.2025).

Науковий керівник: старший викладач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» *Нестерчук Лілія Петрівна*

Резнік А. В.

студентка 1-го курсу факультету судового та міжнародного права
Національного університету «Одеська юридична академія»

МОЛОДІ АДВОКАТИ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ СТАРТУ КАР'ЄРИ ТА КОНКУРЕНЦІЇ

Адвокатура є однією з найдавніших і водночас найвідповідальніших правничих професій. Вона ґрунтується не лише на глибоких юридичних знаннях, а й на морально-етичних засадах, визначених Правилами адвокатської етики. Саме етика, професійна культура та суспільна довіра є базисом для формування позитивного іміджу адвоката.

Однак, молоді адвокати в Україні сьогодні стикаються з низкою труднощів, пов'язаних як із професійним становленням, так і з конкуренцією на ринку правничих послуг. Старт кар'єри адвоката неможливий без наявності досвіду роботи в галузі права, складення кваліфікаційного іспиту, проходження стажування тощо.

Як свідчать аналітичні звіти Національної асоціації адвокатів України, кількість осіб, які отримують свідоцтво на право зайняття адвокатською діяльністю, щороку збільшується кількість. Ринок правничих послуг в Україні поступово відновлюється після повномасштабного вторгнення. Молодим фахівцям доводиться конкурувати не лише між собою, але й з досвідченими юристами, які мають усталену клієнтську базу. За даними Work.ua, «ринок праці у сфері юриспруденції повністю відновився і пропонує шукачам більше вакансій, ніж було до повномасштабного вторгнення» [1].

Зауважимо, що переважна більшість молодих адвокатів, починаючи кар'єру, беруться за всі категорії справ, проте з часом адвокат має визначитися зі спеціалізацією, оскільки це підвищує рівень експертності та допомагає створити позитивну професійну репутацію [2].

Окремої уваги заслуговує питання професійної адаптації. Молоді адвокати часто стикаються з браком менторської підтримки та прак-